

Вардық өлкөлөрдүс пролетарларь, бириккиле!

160.

Q Ы J A L
ÇANA
С Ы N D Ы Q

FRUNZE

Q Ы R O J Ы Z M A M B A S

1937

Q-30

160.

Q B J A L

ÇANA

6699

С Ы Н Д Ы Қ

ПАСПОРТ
№ 1111
Катар, Ланань

Bul rojema Qırqızstan kommunistik (bolşevikter) partijasınyñ birinci sıjazyna arnalyr çazylyqan

Qalıq Aqılev, Avdy Baısalıbajev, Çomırt Bökənbajev, Viktor Vınnikov, Qıvabınsıek Malıkov, Moldovasan Musulmanqu'ov, Aaly Toqomıbajev, Aqtañ Tılybekov çana Alımqul, Yusenıbajev çoldoştordun rojeması.

275915
Центральная научная
БИБЛИОТЕКА
Академии Наук Туркменской ССР

Çoortuu redaktor *Mahmud D.*

Texredaktor *Audullajev M.*

Съдъёна çoortu *Mamakejev T.*

Çoortu korrektor *Irkli S-G.*

Teryugö 21-V 37-ç. berildi. Basuuqa 27/VII-37-ç. qol qojuldu.

Çaçaazdyň formaty 60×92. Bir vasma tavaqta 46500 tımqa.

Bardyq 2,5 vasma tavaq.

Çyçyazglavlyt № 158, Çyçyazmatbas № 136.

Zakaz № 1094. Tıraçy 3000+125.

Власть 55 т.

г. Фрунзе, Типография № 1 „Дом Печати“.

Tuş ooj, çanb çylybь.
Qomuzun alyp qoluna
Çantaja kelip olturdu,
Çaşyl veldin çonuna

* *
*

Sozolonup yn salyp,
Solbuj-solbuj kyy sahyr;
Tolqunduu sьryn ciburttu,
Tenizdej ojgo qurcalyр:

* *
*

Өмүгүмдүн зындан çolun,
Ajtam çanb çyçyazda.
Taanytajьn undyn sьryn
Altьn alyu çylybzda,
Neni көгүр, nege çettim,
Өlvөj çyгүр турмушта?
Aalam uqsun ne volqonun
Eski, çanb çyçyazda.

* *
*

Qajqь, mundun tenizinde
Çatqan saqь kergyle!
Köz çaşymdьn tolqununda,
Aqqan saqь kergyle!
Ker oozunda çylan-cajan,
Caqqan saqь kergyle!

* *
*

Sozqon qolum vaqьt gylun,
Alqanьn da vilgile,
Tattuu qьjal sьnoqa sьqьp,
Barqanьn da vilgile.
Өmyr çolum taq uşundaj,
Qulaq sala kirgile:

* *
*

Malajmьn anda zarlaqan,
Mal artьnan qalvaqan,
Töldösyn qoju der çyгyp,
Cirkin çan тьnmьn alvaqan.
Bar ele çan çoldoşum,
Kөnylgө toopuq төrt valam,
Bilsener oşol „vajьqьm“
Pas beken anda vaşqadan?

* *
*

Çoqculuqqa, çoçtuqtan;
Çan çoldoş boldum qьşь-çaj
Biroq ojum taşqьndajt,
Bulqunup aqqan dajradaj.

* *
*

Oj menen ucup olturup
Asmandan quunu quucu elem.
Qajqь-mundun qancasьn,
Kylyk qьjal çuucu elen.

* *
*

„Cuudasь“ sьqьp dalvaalar,
Ystymdөgy kijimim,
Qьrç najzasь kerynyp,
Qaralacьq yjumyn.
Ba'darьmdь vaqalvaj,
Vaqtьnь izder tava alvaj,
Qursaqьmdь sьjlaqan,
Arpa çarına qarandaj.

* *
*

Cirkin ьгьs aldьmda,
Too suundaj aqsacь,
Aq saraj volup turqanьm,
Kөzymdy turmuş acsacь—

Der ojlouip çar-çalqız,
Çurdum bir kez talaada,
Çaj-çajlar qoj artında,
Saalьqıtm, vattım sanaaqa.

!

Qajqalar çatqan çazıl vel,
Meliirejt köldyn betindej,
Byrkösə vulut too vaşın,
Kөгynöt teñiz cetindej.

* *

Qujundaj zuular uduroqıjt,
Ala toonun çamalı,
Buluttar köcsə kerbendej,
Kөгynöt qızьq adaqь,

* *

Aq vulttu көгөндө,
Ucquм kelli men daqь—
Boj kyylöp ucsan mejlin—der.
Ajtqandaj boldu çer daqь.

* *

Ojlono verip tolqundap,
Ucunıu qırbım samadıм,
Ojumda volup qanattıu,
Uşcudaj volup varatьn.

* *

Alqьr quştaj sьlanьr,
Qanatьmdь taradıм,
Yc ajlanьr asmandar,
Ucup ketip varatьn.

* *

Ovolop çugup oturup,
Ala tooqo teneldim,
Aşьr ötүp al kuny,
Toosuna qondum Bedeldin.

* *

Qьlçajvaj aғь zьryldar,
Qьtajdь qaraj dan saldıм,
Qazьnalıu vaj volup,
Qaşqardan miң vut çatьvь aldıм.

* *

Men-mensigen vajlarqa,
Vajьqьmdь saьsьtm,
Bardьq adam uuluna,
Ucup çugup taanьştım.

* *

Tolqonup ucup qutqarvaj,
Toodon aldıм ulardь,
Kөл betinen көp aldıм,
Qaz, ördөkty, quulardь.

* * *
Tylky, suusar, syløesyn,
Tuk qaltıǵvaj uuladım.
Dujnø syzyn qıǵıǵır,
Ucır cygur duuladım.

* * *
Asman menen zımyldar,
Aralar uctum bıjiktı.
Adırdan alam kunyge,
Arqar, qulça, kijiktı.

* * *
Qanatımdın kuysynøn,
Kekilik qacat çorqolor,
Qarqıǵa, turna, toodaqtar,
Qutula albajt qorqolor.

* * *
Ojum menen vardıǵın,
Baǵındırdım bulardı.
Dujnø syzyn qıǵıǵır,
Çazdım velem qımarđı.

* * *
Uca, uca ojnodum,
Uşundaj uqmuş ojlodum,
Olturımun bir døndø
Orduna kelvej ojdoqum.

* * *
Ucquım keldi çanada,
Uşunun varı sanaada.
Ucajın desem qanat çoq,
Qanqıǵır cyrdım talaada.

* * *
Kørse cirkin ucım dep,
Ojlonurmun icimde,
Sın ele ucır cyrsømy,
Çoq degende tışymdø.

II

Bir kuny ketip varatsam,
Adırdan ødø qoj çajır,
Arqajqan tooqo çetkende,
Qarar turdım tandanır.

* * *
Salam ajtır qıjırsam,
Zanq etip too çanırdı,
Bijik too meni quttuqtar,
Ortosunan çarıldı.
Køktøn kytkøn tilegim,
Køz aldımđan tavıldı.

* *
Syjngöndön toqtovoj,
Kirip kettim qubanьp,
Qarasam çatat bir çerde,
Qaşqajqan tunuq suu aqьp,
Çeeginde öskön çaş qajьn,
Asmanqa tijet buralьp.

* *
Qujruqun suuqa çarqьlar,
Çaş cavaqtar tujlaşat,
Çaqşь keldin dosum der,
Qadьrdap meni sьjlaşat.
Çarqьraşьp, çajnaşьp,
Qubanьşьp ьrdaşat.

* *
Baq terektin vaşьnda,
Kykyk, vulbul sajraşat.
Un alyşьp qivultup,
Könylymdu çajlaşat.
Çanььp sьqqan yndöry,
Çyrögymdu qajnatat.

* *
Torqoj sajrap kyl çajnar,
Too, toqoju nurdanat.
Toqson tyrlıy yn menen,

• Totular syjlep, mundanat.
• Quuduratьp qanatьn,
• Qusqundar ucup şumdanat.

* *
Betimdi vurup qaradьm,
Kök tiregen asqanь.
Aj çьldьзь çarqьrap,
Ajnektej suluu asmanь,
Qьзььl altьn, aq kumyş,
Qьmbattuu asьl taştarь.

* *
Taştarьn көrsөm vaarь altьn,
Talaasь tolqon sarь altьn.
• Qatar-qatar çьjьlqan,
Qasьluu dajar qara altьn.
Butumdu orop vastьrvajt,
• Bulajьp çatqan aq altьn.

* *
Uşundaj tyrlıy ken көrdym,
Uqmıştuu sonuң çer көrdym,
Altьn cavaq, koohar too,
Al eköony ten көrdym.
Baqььp toonu çanьrtqan,
Ajbattuu arstan şer көrdym.

* *

Toodo bir şumduq volqondoş.
Arstan maqa aqırdı.
Çetse ele, çerge urcudaj,
Atıgıñlar qasırdı.

* *

Bytkøn vojum dırkyrıp,
Köz canaqtan sıqırtı.
Voj toqtotıp qarasan,
Candajır vajım turıptur.

* *

Uqtajsın toodo, aqmaq dep,
Bıurıqqan tødöj vaqırdı.
Közünün saarın sıqarır,
Tajaqın kezep qasırdı.

* *

Kördüm desem oj eken,
Qarap qaldım daldajır,
Qara ter vaşır denemdi,
Qaruım ketip şaldajır,
Ulutunıp uşkyrıp,
Uvajım tartım sarqajır.

III

Bir kyny tooqo kelattım,
Qadımkıdej qoj çajır,
Yn salvajt cirkin asqa-zoo,
Özymcö syjləjm mundanır.

* *

Melmirep çatqan dıjnəny,
Bir ajlanır körvədüm.
Emne ucun, çetip vile alvajm,
Kim qandaj ömyr syrgənyñ.

* *

Özymdöj qojcu qararır,
Çat çerdin körsem toosunan.
Çaj alar ele kənylym,
Çan sıgın uqsam oozunan.

* *

Çaşıl çajloo, aq mənşy,
Ötsəm senden ar çaq,
Oqus çetip çyrvəjyn,
Uqmıştuu, sonun el çaq:

* *

Degendej volom özümə,
Everes* kelet көзümө.
Avalar ucqan, savыttar,
Aq şumqar тыşөt esime.

* *

Өrdөtyp qojum ottotup,
Өzөndyn vardыm vaşьna.
Bir çöndun cыqьp oturdum,
Çarqьlcaqtaj taşьna.

* *

Qар-qaj çaqть qaradьm,
Qьjaьm tolqur sanadьm,
Kөtөrylyp çyregym,
Kөksetөt çerdin taravьn.

* *

Qьlaaşьna çetipmin,
Qьtajda bir qalaanьn.
Çaltьraçan bir taşть.
Qarmadьm ele көzümө,
Dyrьvөdөн artьq көrsetty.

* Dьjnөdөky en vijik coqu—Gimalaj toosu.

Çer çyzyn tartьp özümө,
Tyry vaşьqa elderdin,
Tyşьnvөdym sözümө.

* *

Anda da qojcu mun menen,
Kijimdej көnyl kirdegen.
Şьlqьjat miң-san vecara,
Çьroqal şattьq bilbegen,
Bajquş meenetkecinin,
Baç-şaqь çoq kyldөgen.
Bajlarь volso өзynсө,
Maldarьn ajdar mindegen.
Malajьn veryu aqьşьn,
Tyştөryne kirbegen.

* *

Qьtajdan qalьp көnylym,
Qaşqardь emi qaradьm.
Al çaqтан көrsөm teңcilik,
Acьcьdaj qavaçьm.
Qurdaştar çantip çyрөt dep
Qьzьqьp şonu qaradьm.

* *

Çonunan terin ciburtup,
Çardьlar kyn-tyn çer qazat.
Çan vaçar oоqat tava alvaj,

Çaldыrap bekke zarlaşat.
Ala toodo maqа оqşор,
Alardь azар muң vasat.

* *
*

Qaşqardan qalyр konylym,
Qulçаны emi qaradyм.
Şaşqandaj көzdy çygyrtyp,
Şaaryн көrdym qaraаны.

* *
*

Bajlaryн көрсөн бирquidar,
Bazarын vijler сапырат.
Bajquş mendej kedעי,
Balсыq ijler samьnat.

* *
*

Qaj çaqty көzym көрсө da,
Qardyн сылаjt manар, vaj.
Biz usyn turmuş quuralduu,
Qumqa singen dajradaj.

* *
*

Toosunda çyrsөm qьrqьzдын
Çavyрqар men da muң vasьp,
Bar çerde mendej meenetkes,
Çaldыrajt eriksiz ыjlaşьp.

* *
*

Бsapsьz vajlar ыңqьrajt,
Qaryptyн көzym qandatyр.
Ajlanьp esen qaradyм,
Ançijan, Alaj, Turpandy.
Ajnekten al çaq көryнвөj,
Sur vulutqa qurcaldь.
Kөrsөtvөгөн ajnekti,
Asuum menen talqalar;
Toqtolup daqь көz salsam,
Tumandaj verdi car tarар.

* *
*

Qьсыгьm qajnar qarasam,
Ajlanа тыр-тыс şamal çоq.
Kөrdym desem, оj eken,
Kujьnyp qaldьm amal çоq.

IV

Aq ala toonu etekter,
Tьпьmsьz çyrdym qоj çajьp,
Qajratьm ketken, qardьm as,
Aзыqqa çetvej zarlanьp.

* *
*

Tamaqty izdep tava алvaj,
Tugöndy ajlam, tarьqьp.

2-1094 275915

Центральная научная
БИБЛИОТЕКА
Академии наук Киргизской ССР

ВАЗУДЖИ
қинал
Көтөрханова

3019 17
0099

Çoq dese qardym bir tojso,
Der çaldyrajm, zaryqyr.

* *

Şylqyjr wasyr bir dengen,
Aran syqyr varqanda,
Kek-çaşyl toqoj koryndy,
Çoqoru kezum salqanda.

* *

Tooloru vijik zooldor,
Toqojdun yny şuuldar.
Aralar adam bastyrsa,
Çel arqy çelrijt duuldar.

* *

Qaraqaj, qajyn, terek, vaq,
Öryk, piste, çijde, şaq.
Çyrag çyttuu şiberi,
Qulrunsa qunduz çylydar.

* *

Ajaqtaj volup tyjylup,
Almasъ vşşyr, ijilip.
Ar bir tyrdyy çemişi,
Aldymda dajar yjylup.

* *

Qazdary dalvyr, qalqyldar,
Baqynda vulbul şaqyldar,
Konylum tolqur oturdum,
Kөлökөлөр salqyndar.

* *

Ortosu ajant acyqtan,
Kөл korynöt çarqyldar.
Qajyma menen sonosu,
Un alşşyr varqyldar.
Qanat menen qujruqun,
Suuqa salyr çarpyldar.

* *

Çylqşşyn çajyr otqorup,
Çylqşşy çyret ajdaqan.
Şurudaj qşşyr tizilip,
Qulunun sar-sar vajlaqan.

* *

Kemegede asşluu,
Qazanъ otsuz çajnaqan,
Dastorqonu çivekten,
Tamaqъ vatvaj çajnaqan.

* *

Ajal, erkek aralaş,
Korkynө çyqqan kyldönyp,
Ajqalşşyr ыrdasa,

En sonun bulbul yndönür.
Kijgenderi çivekten,
Totu quştaj tyrdönür.

* *
*

Çajnaçan altın tavaqta,
Çaja menen çaly var.
Özen suudaj taşqındar,
Aqыр çatqan valь var.

* *
*

Өzengө çaqын varqanda,
Altın сынь alqanda,
Qojlorum maagar, curqurap
Quru qaldым andan da.

* *
*

Qajryьp daqь qarasam,
Tamaq çaqь aşьqыр,
Çemiştyu vaqьta dajнь çoq
Qojqondoј menden çaşьgыр.

* *
*

Dьgьdьqыр yrkкөп qojumdu,
Qarьşqьr qalqan qasьgыр.
Taş menen urup qanqordu,
Quur çyгөm vaqьgыр.

* *
*

Qarьşqьrđ quur qar-qajda,
Qajra keldim şaşьlyp.
Çatqandьr dep çemişter,
Dastorqondo casьlyp.

* *
*

Çaşьl toqoj vaqьm çoq,
Çajnaçan çemiş çalyм çoq.
Olturup qaldым vozogur,
Oşontyp volvoj qarьn toq.

* *
*

Өzymө-өzym işenbeј,
Ajlanamdь qaradьm,
Ec çerden көгө alvadьm,
Dajar turqan tamaqьn.

* *
*

Kөrdym desem oj eken,
Kөz toјquz andaj çьrқaldь.
Basalvaj acqa virandьp,
Qojcumanьn ьrқaldь.

V

Tөrt valanь vaqsam dep,
Tөrdөн tylky tapsam dep,

Ҷаъъ көпнөк кижгизр,
Ҷаъъмдён көөнүн ассам дер

* *
*

Қарқандь қават вајланьр,
Қара өғуз минір Ҷајланьр.
Қајқьр сьқтьм аң улар,
Қара тоону ајланьр.

* *
*

Қарқандь салдым Ҷол-Ҷолқо,
Мылтықсан сьқтьм соң Ҷолқо.
Бир ијуқ вөгу көгүнды,
Күн ватар маал волқондо.

* *
*

Вагьр Ҷатьр егінвеј,
Өнур Ҷыдым көгүпвөј,
СиваҶьр алты қарыҶьр,
Уңкүрдөн сьқть вөлүпвөј.

* *
*

Erdemsip соңи алдында,
Majdaraq веҶөө артында,
Miltelyu varaң sundurur,
Meeler аттың алқытқа.

* *
*

Қајғыльр қасьр веҶ вөгу,
Уңкүргө кирир сувурур.
Ҷалдуу қызы қарыҶьр,
Оқ тийр қалды Ҷьрғыльр:

* *
*

Oozun tosup уңкүрдүн,
Al tyny Ҷаттың қајтарьр,
Таң ақарқан meзgilde,
Көгүнды вөгу ваҶ вадьр.

* *
*

Eki Ҷақты қараңьр,
Eki вөгу улуду.
Qalqanь kelip қошулур,
Baarьь ulujt,—curu-cuu.

* *
*

Sundurđum мылтық varaңды,
QatarlaҶ turqan аларды.
Tars etse biri Ҷалр етир,
Тыңдырды менін санаамды.

* *
*

Ҷьрғылды екөө қылыдар,
Төртөө қасты сьмылар.

Berylördy sojqonson,
Syjyndy çyrök qymyldar.

* *
*

Qara ögyz menen qajqalar,
Qarışqırđ talqalar.
Qajra kelip qarqandь,
Qarar çyřem, calqalar.

* *
*

Bir qarqan sarqan tylkuny,
Birinde çatat qarışqır,
Azuulu qoş çaaq qarqanьm,
Qarışыр qarmar alyştyr.

* *
*

Qoş qarışqır, bir tylky,
Baarın sojup vajlanьp,
Yjume aman çetsem der,
Kele çatam çajlanьp.

* *
*

Qaraj qaldьm selt etip,
Bir kezde alđь çaqьmdь.
Byrkyt, tajqan, mьltьqсан,
Bir top mьrza qavьldь.

* *
*

Eki çigit, bir manar,
Aldьmdan sьqьp kez volup.
Tuру suuq kьgynup,
Aqььm ketti, nes volup.

* *
*

Qara too menin çerim dejt,
Qanьndь cacam senin dejt.
Uuru qьloqan kedejdin,
Tarqьla valdar evin dejt.

* *
*

Çigitteri qarmadь,
Çip menen qolum vajladь.
Qara ögyzdən tuşyurp,
Aldьna salьp ajdadь.

* *
*

Tylky menen vьgynu,
Tygөл tartьp alyřty.
Çigitteri tьrkiler,
Qanqa vojop salьřty.

* *
*

Qaranqь tamqa qamadь,
Başьma salđь sanaanь,

Qan tırmaq zalim volboso,
Qantip çavat çalaanb?

* *
* *

Yc kyny aca aq uular,
Yjume ketip varatsam,
Öltürgöny turvajbь,
Öz aqımdь talaşsam.

* *
* *

Taң atqьsa qaltьrap,
Tajaqtan esim, alsьrap.
Qivatьm ketip vojumdan,
Başьm ajьq qansьrap.

* *
* *

Kyn tijgende qamoodon,
Çigitteri cьqarьp,
„Bizdin andь uurdap“ dep,
Keketti manap, qivarьp.

* *
* *

Tuşumqo dep o'lonup,
Işenvedim özümө.
Өnymdө көргөн qordudum,
Dajьm kircy tuşumө

* *
* *

Tuşumdө manap urşa da,
Çoq volor vaarь ojqonsom,
Qarduu seni şıldьndap,
Tuş көrdym dep ojlonsom.

* *
* *

Өnymdө qьjnoo tartьrmьn,
Tutqundalьp çatьrmьn.
Ojlosom oşol kynderdy,
Çyrөгym dalaj acьşьn.

VI

Suqtandьrəan өmyrgө,
Sonun tuş көrdym bir çolu.
Elestej verdi көzymө,
Өlkөmdyn basqan çoldoru.
Termetip alьp çөнөdy,
Oj tenizi calьrəan.
Tuş emes өnym turvajbь,
Çьrəaləa denem valьrəan.
O'lonup çьrgөн çьrəaldь,
Kyreştө tapqan elibiz.
Emgegi menen elimdin,

Aşyqan altın kenibiz.
Ört aralar, tuu qarmar,
Ujumə menin kelgen kim?
Ömyrgə çarğq nur verip,
Qolumdu qəşp, kylgən kim?
„Lenin“-dedi elibiz.
„Stalin“—dedi elibiz.
Tujqundar uşul sьqqanda,
„Tarqadь icten ceribiz.
Tuşym desem önymdə,
Keliptir taalaj ömyrgə,
Çalyndar çyrək çaşardь el,
Çaңь Alatoo çerinde.
Bir atadan tuuqandaj,
Birigip vel vuuqandaj,
Tyrkyn ulut, tyrkyn el,
Qolumda nurduu tuu qandaj!
Emi kər asman toomdu,
Aj nuru tijgen çerimdi,
Taң qalardьq өзgөrgөн,
Taalajluu qьrğьz elimdi.
Aalamqa sьqqan ataqь,
Calqьp çatqan kəlymdu,
Boj çazqar şanduu, ьrьstuu
Bozulan, qьz, kelindi.
Atavьz vizdin Stalin,
Cecilttiqo vejildi.

* *
Çon-çondo çatqan çьlqьsь,
Bizdin kolhoz mamьrlar,
Qulun-tajь çarğьssa,
Çer dyngyrlər, davьrlar,
Çьlqь ferme volqon soң,
Çajьt qarajm calqьndar.
Brьsьma kəonum tojqonson,
Brdaqьm kelet çalyndar.

* *
Qaracь vizdin kolhozdu,
Ajqьrlarь alyşat.
Sekirip toodon ötcydej,
Çel menen atь çarğьşat.
Qartaldan kərsə vəryny,
Qacььp varьp qaqьşat.

* *
Çorqonu çoldon sьzdььp,
Vulquntur vuudan mindik viz.
Tulparьm-rojuz, volot, quş,
Minuyny seni vildik viz.
Aj, çьldьzdaj alyşqa,
Aryvajt tulpar varьşqa.
Qaraaььna ileşvejt,
Çaqalmaj usup çarğьssa.

Astýna kelgen çan şaşыр,
Dajradan attar bir vashыр,
Quusa çetet zыmьrap,
Qutulbajт ucqan çan qasыр.

* * *

Çer çajnaçan çыqьсь,
Men ordendyy çыqьсь:
Kolhozdo emgek vaqtьvьz,
Bizdin çerdin көrky uşu.

* * *

Qubanam, çettim ojuma,
Qulaçьn sal, qalyн el.
Kөz көrgys, qulaq uqqustaj,
Qulrunçan emi bizdin çer.

* * *

Talaanьn volur erkеси,
Traktor ajdajт bir valam.
Da birөө eldin ьcsьсь,
Vaqtь ьгьn sozur ьrdaçan.
Çarçьnym qьzym çaş doqtur,
Çan taqдыгьn cecyycy.
Kici uulum ucquc voluptur,
Byrkyttөj көktө ucucy.
Biurul saqal qarьnьn,
Tilekke çetken kezi uşul.

* * *

Al kynde ucuu oj volso,
Uulubuz emi asmanda
Ala toonun coqusun,
Ajlanьp ucup aşqanda,
Aq quudaj sьzьp çөнөлөт,
Almatь, Maskөө çaqtarça.
Dyгvy salьp qarajm dep,
Beçin, Qulça, Qaşqarça.
Kөkkө ucuu azьr taң emes,
Bizdin vaatьr çaştarça.

VII

Too çarьlьp, ken boldu,
Qum talaalar көl boldu.
Çajlaçanь kolhozdu,
Çaşьl sajma tər boldu.

* * *

Qarçьqajlar qazьldь,
Altьn keni acьldь.
Xan tenri, Kemin, Araşan,
Kөrsөttө govhar acьldь.

* * *

Teetigi Qьzьl qьjadaj,
Tutumduu çerim qara altьn.
Farçana, Cyj, Coң alaj,

- Bular çatqan aq altın,
Bilgenge çoldoş tekşerip,
Bizdin çerdin vaarъ altın.

* *
*

Qыjalar basar çolu çoq,
Qanqъraçan qarçыqaj,
Arva emes, atcan kişi ötsө,
Asqasъ qular basçudaj,
Qыльсь çoq, oqu çoq,
Qызы qanъn caccudaj,
Qыьmdar voju çol vervej,
Men-mensip uqtar çatçudaj,
Qavaqъn salъp turdu ele,
Alaj, Boom, Naгъndar,
Qajrattuu elim kirgende,
Quladъ qыjrap çaqылдар,
Ujdөj taştъ talqalar,
Dinamit elge saldъ çar.

* *
*

Al kyndө ajsъz çetalqъz,
Qыrçыздын тыстык, тындыгын
Pamirdin тыссөm çoluna,
Byt qыдырам мен выгын.
Uuldarъn toodo inçener,
Uşuqa syjyn el выгын!

* *
*

Izdegen көктөн vaqtъnъ,
Çerden tapъm мен выгын!

* *
*

Colpondoj çarъq nurdanъp,
Calqъojan qыrçыз el выгын!
Өz qolunda, qыrçызьm,
Asъl maI, egin, ken выгын!

* *
*

Sapar cekse kolhozcu,
Qara tulpar mingeni.
Kөл ystynө ojnoso,
Paroxod тыşыр çyrgөny.
Radio keneşteş,
Toodoqu bizdin yjdөgy.
Bulbuldaj tilin sajratъp,
Mendejler выгын syjlөdy.

* *
*

SSSRdъq elderde
Elimdin danqъ çajылдъ.
SSSRdъq çerler деп,
Çerimdin danqъ-çajылдъ.
Выгын bizdin qыrçызьda.

Aqылдын даңы саялды.
Армансыз сазыр серинди,
Ақылдын даңы саялды.
Қызыл септин қырааны,
Баатырдын даңы саялды!
Емгектин миң-сан ерлері,
Ҷандандыры аялды!

* *
*

Ақ алтындын атасы,
Толубай менен Тақыбай,
Таалайлы север қолжорға,
Кененбайев Қаныбай.
Биудандары булқынған,
Бектурдун уулу Алқанбай,
Берметтеј данды саянатқан,
Садырбекон Балтабай,
Вомаза, Сисанзаларды,
Ким өтөт дегі вајқавай!?

* *
*

Ер емесі ұшлар,
Емгегинен тааныған.
Улу Ленин сьсааны,
Урмат менен тақыған.
Қалындун қастай қарғылар,
Қеніштуу істі сақыған.

Мурунқи қойсу тақ буғын,
Өлкөгө аты саялған.
Қол беріп улу Сталинге,
Қағарған қайра қапырған!
Көресун қантир мындайды,
Қилса, Қашқар қақындан!

* *
*

Болшевиктер—Сталин,
Ериқты қыды елимди.
Ақырған душман бул кынде,
Басалбайт менін қеримди,
Бнтымақты аялы,
Брысь көлдөр қаңданат.
Атақанат қырыз деп,
Браақы elder таң қалат.

* *
*

Оттодон ајдоо агылыр,
Дандун болқан қерібіз.
Төрт тылыгы саялыр,
Малдун болқан елібіз.

* *
*

Төрынде сонун керевет,
Удәрниктин ујын көр.
Балпайта қаймақ суқунтқан,
Марал салыс ујун көр!

* *

Qыl torqо menen şajьнь,
Qыz-kelinder kijinip.
Şegeni şeker, көnyly şat,
Kolhozdo cardajt syjynyp.

* *

Qыrқьzda vaatyr tolqon kez,
Şemiştej şajnar vaqtъсь.
Stalin erden alyнqan,
Vaqtъвьzдын асқьсь.

* *

Ala todoj vajьqtъ,
Yjgөndy көrsөң bizden көr,
Kolhozcu kirgen aq saraj,
Yjlerdy көrsөң bizden көr,
Şar voluşur өmyrдыk,
Şyjgөndy көrsөң bizden көr.
Suluuluqu şerimdin,
Sujqajqan dajra, kызgy-kөл.

* *

Şez tьrmaqтар қоқолup,
Şerdin eesi тьна viz.

Şaнь qыrқьz atanqan,
Eldin eesi тьна viz.

* *

Bizdin qoldon saьnat,
Ala toonun şumqarъ.
Fermelerde vaqьlat,
Qыrқьzдын tymөн tulparъ.

* *

Qan soruucu manap, vajь,
Eşeni қоқ vizdin el.
Qudaj soodagerlerdej,
Keseli қоқ vizdin el.

* *

Ala todoj көk melşip,
Vaqtъсь var vizdin el.
Toodon vijik Stalin,
Başсьсь var vizdin el.

VIII

Uşul şьrқal zamanьmda,
Stalindin taьnda;
Kөz şiversem keleseke—
Кууны қоşur şaнь ьrқa...
Kөkyrөгym—qивaньсqa,
Kөnyl—tolqur şaьnqа...
Ojlor-ojlor keltiremin,

Sonun turmuş elesin,
Qatmar minip ötkən kezde,
Qalyň qýjal kemesin;
Taalajь keň kelecegim,
Köz aldьma kelesin.
Ojlop tursam kelecegim,
Qиваньста çyгөгym;
Quş ucваqan qýjalardan,
Avtomobil minermin.
San çьгөгалуu çajdar zaman,
Şandanарьmьn, kylөрmьn...

* *
*

Çindilenip aqьp çatqan,
Suusun vurup Naгьndьn;
Taң qalarьbьq elektrdin,
Stansasьn salарьmьn;
Balьyldatьp Ata Hictin,
Cьraqtарьn çaqарьmьn...
„Qýjalдарьm cьn boldu“ деп,
Qьзьqьна qanарьmьn...
Atьгьльp een toodon,
Aqьp çatqan dajralar...
Azoo çandaj tutqun volor...
Bizdin qolqo vajralar.
Qan tenirdin coqusuna
Bilimdyylөр yj salar...

* *
*
Kөk tiregen sonun yjлөр,
Frunzede ornolor.
Kөk sьrdaloqan tramvajlar,
Kөcөлөрдө çorqolor...
Kөryp turup taң qalarьbьq,
Kөk adьrda çol volor.

* *
*

Al kezderde men avьşqa,
Tajaq menen vasарьmьn;
Ötkөн turmuş, көгөн кynym,
Çomoq qьльp çazarьmьn:
Çadьbraqan kylgyn çaşqa
Çараşьqьn ajtarьmьn...

* *
*

Daqь taalaj, ьгьstardьn,
Bulaqьsьn kelecek,
Stalincil qalyň eldin,
Turaqьsьn kelecek.
Kapitalcьl faşisterdin
Tumanьsьn kelecek.
Ojlop tursam qandaj sonun,
Qиваньcьmь kelecek.

1937-çyl (maj—Ijun)

3019
3021
BASQORT
çinial
Ket çalansuz

BAASb 55 T.

49099

На киргиз. языке
Киял жана Чындык
П О Э М А

К. Акиева, А. Байсалбаева, Дж. Боконбаева, В. Винникова, К. Маликова, М. Мусулманкулова, А. Токомбаева, А. Тыныбекова, А. Усенбаева.

Посвящается I съезду
Компартии Киргизии

Фрунзе

Киргизгосиздат

1937